

Statens haverikommission
Swedish Accident Investigation Board

ISSN 1400-5719

Rapport RL 2005:19

**Olycka med flygskärm UP Makalu 2
vid Kolbäck, Vårgårda, O län, den 2 juli 2005**

Dnr L-20/05

SHK undersöker olyckor och tillbud från säkerhetssynpunkt. Syftet med undersökningarna är att liknande händelser skall undvikas i framtiden. SHK:s undersökningar syftar däremot inte till att fördela skuld eller ansvar.

Det står var och en fritt att, med angivande av källan, för publicering eller annat ändamål använda allt material i denna rapport.

Rapporten finns även på vår webbplats: www.havkom.se

2005-09-14

L-20/05

Luftfartsstyrelsen

601 73 NORRKÖPING

Rapport RL 2005:19

Statens haverikommission har undersökt en olycka som inträffade den 2 juli 2005, vid Kolbäck, Vårgårda, O län, med en flygskärm.

Statens haverikommission överlämnar härmed enligt 14 § förordningen (1990:717) om undersökning av olyckor en rapport över undersökningen.

Carin Hellner

Sakari Havbrandt

Rapport RL 2005:19

L-20/05

Rapporten färdigställd 2005-09-14

<i>Luftfartyg: typ</i>	Flygskärm, UP Makalu 2
<i>Klass</i>	Flygskärm
<i>Ägare</i>	Enskild ägo
<i>Tidpunkt för händelsen</i>	2005-07-02, kl. 13.00 i dagsljus Anm: All tidsangivelse avser svensk sommartid (UTC + 2 timmar)
<i>Plats</i>	Kolbäck, Vårgårda, O län, 58 03N 012 40E
<i>Typ av flygning</i>	Privat
<i>Väder</i>	Enligt uppgift: vind 5–7 knop, 6/8 Cu med bas 3500 fot
<i>Antal ombord: besättning</i>	1
<i>Personskador</i>	Allvarliga, öppen fraktur på vänster ben
<i>Skador på luftfartyget</i>	Inga
<i>Andra skador</i>	Inga
<i>Föraren:</i>	
<i>Kön, ålder, certifikat</i>	Man, 63 år, Pilot 1 licensinnehavare
<i>Total flygtid</i>	30 timmar, varav 15 timmar på typen
<i>Flygtid senaste 90 dagarna</i>	3 timmar, allt på typen
<i>Antal landningar senaste 90 dagarna</i>	30

Statens haverikommission (SHK) underrättades den 2 juli 2005 om att en olycka med en flygskärm inträffat vid Kolbäck, Vårgårda, O län, samma dag.

Olyckan har undersökts av SHK som företrätts av Carin Hellner, ordförande, Sakari Havbrandt, utredningschef.

SHK har biträtts av Jonny Carlén som expert.

Undersökningen har följts av Luftfartsstyrelsen genom Magnus Axelson.

Händelseförlopp m.m.

Föraren var ute för att skärmflyga på Kolbäck. Föraren hade tidigare samma dag gjort en flygning efter 3 misslyckade startförsök. Vid den aktuella flygningen gick starten bra och föraren kom i luften utan svårighet. Efter det att föraren kommit upp på en höjd av ungefär 20 meter kom flygskärmen in i termik¹ varvid skärmen bromsades upp och började gira åt vänster. Föraren korrigerade med att ge höger broms varvid flygskärmen gick in i högerspinn² som han inte förmådde att häva. Flygskärmen hann spinna ungefär ett och ett halvt varv innan föraren slog hårt i marken med fötterna först varvid han fick en öppen fraktur på vänster ben.

Utlåtande

Vid vinschning och vid ingång i termik erhåller en flygskärm högre anfallsvinkel än normalt. Om man i samband med detta bromsar kraftigt kan det inträffa att flygskärmen överstegras.

Olyckan orsakades sannolikt av att flygskärmen kom att överstegras.

¹ Termik är stigande luft inom ett begränsat område.

² En spinn orsakas av att ena sidan på vingen överstegras varvid vingen börjar att rotera runt sin egen axel med stor sjunkhastighet som följd.